

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-20 30 00
www.hkr.se

EXAMENSARBETE

Hösten 2013

Lärarytbildningen

”Jag går in för att lära känna varje barn”

- Förskollärares uppfattningar kring att möta alla barn i förskolan

Författare
Josefine Henell
Emma Jansson

Handledare
Carita Sjöberg Larsson

www.hkr.se

”Jag går in för att lära känna varje barn”

Examensarbete höstterminen 2013

Högskolan Kristianstad, Lärarutbildningen

Skribenter Josefine Henell & Emma Jansson

Abstract

Val av ämne till studien föll på att det i tidigare kurser under utbildningen har nämnts mycket att en förskollärares uppdrag är att möta alla barn, detta är ett ämne som vi funnit intresse i. Syftet med studien är att förskollärares uppfattningar ska få presenteras samt deras funderingar kring hur de vill arbeta med detta uppdrag. Det är en kvalitativ studie som är genomförd med frågeformulär via e-post. Undersökningen visar på förskollärares uppfattningar och hur de arbetar med uppdraget att möta alla barn. Studien är inspirerad av den fenomenografiska ansatsen och belyser därmed hur förskollärare uppfattar något, i detta fall mötet med alla barn. Resultat i studien visar även att förskollärare anser uppdraget att möta alla barn svårt i och med tidsbristen samt de stora barngrupperna på förskolan. Förskollärares uppfattningar visar att smågrupper är en bra metod för att klara av att möta alla barn. I studiens svar framgår även att ett gemensamt förhållningssätt samt reflektion är av vikt då det gäller att möta alla barn. Resultatet visar både förskollärares uppfattningar av uppdraget att möta alla barn samt även metoder för hur detta kan göras i förskolan.

Ämnesord:

Uppdrag, möta alla barn, förskollärare, förskola, uppfattningar, fenomenografi

Innehåll

FÖRORD	5
1 INLEDNING	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syfte.....	7
1.3 Läroplanen för förskolan	8
1.4 Uppsatsens upplägg.....	9
1.5 Litteratursökande.....	10
1.6 Vanligt förekommande begrepp i uppsatsen	10
2 LITTERATURGENOMGÅNG	12
2.1 Historisk blick på förskolläraren	12
2.1.1 Den äldre historien enligt Kihlström (1998)	12
2.1.2 Den nyare historien enligt Vallberg Roth (2011).....	13
2.2 Pedagogers förhållningssätt	13
2.3 Individanpassad verksamhet	14
2.4 Individens förutsättningar och pedagogers roll att ge stöd i detta.....	16
2.5 Möte och bemötande	18
2.6 Teoretisk ansats	19
2.6.1 Fenomenografi	19
2.7 Problemprecisering.....	20
3 METOD	21
3.1 Undersökningsgrupp	21
3.2 Insamlingsmetod	21
3.3 Bearbetning av data.....	22
3.4 För- och nackdelar med vald metod.....	24
3.5 Etiska överväganden	25
4 RESULTAT OCH ANALYS	27
4.1 Smågrupper	27
4.2 Barns behov.....	29
4.3 Reflektion som arbetsmetod.....	30

4.4 Dokumentation	31
4.5 Förhållningssätt	32
4.6 Utveckling för barnet	33
4.7 Relation	34
5 DISKUSSION.....	36
5.1 Diskussion av syfte och frågeställning.....	36
5.2 Resultatdiskussion.....	36
5.2.1 Smågrupper.....	36
5.2.2 Barns behov	37
5.2.3 Reflektion som arbetsmetod	38
5.2.4 Dokumentation.....	39
5.2.5 Förhållningssätt.....	40
5.2.6 Utveckling för barnet	40
5.2.7 Relation.....	41
5.3 Avslutande reflektion	42
5.4 Metoddiskussion.....	42
6 SAMMANFATTNING	44
REFERENSLISTA.....	46
BILAGA 1	49
BILAGA 2	50

FÖRORD

Vår uppsats handlar om att möta alla barn i förskolans värld, det är ett uppdrag som intresserar oss båda. Under uppsatsskrivandet har vi funnit nya infallsvinklar och synsätt på detta som vi kommer ha nytta av i vårt arbete som förskollärare.

Vi vill först och främst tacka alla förskollärare som ställt upp och svarat på vårt frågeformulär, att ni har delat med er av era funderingar och arbete har varit till stor hjälp för oss i vårt arbete. Utan er hade inte denna uppsats varit möjlig.

Vi vill också tacka vår handledare Carita som hjälpt och gett oss feedback under uppsatsens framväxt. Även ett tack till de andra grupperna i vår handledningsgrupp för era åsikter och feedback.

Alla i vår närhet vill vi också tacka, för att ni stöttat och pushat oss genom hela utbildningen och framförallt under vårt examensarbete.

Vi tackar också varandra för att vi lyckas genomföra detta tillsammans, att vi tar tillvara på varandras styrkor och stöttar varandra.

Tack!

Emma & Josefine

1 INLEDNING

Vi har valt att undersöka hur förskollärare uppfattar uppdraget att möta alla barn. I uppsatsen kommer vi dessutom att undersöka hur förskollärare uppfattar mötet av barnen samt hur de önskar att arbeta. Ämnet som är mötet av alla barn kommer att tolkas av oss i relation till vad läroplanen för förskolan (Skolverket, 2010) säger om det. Vidare tas uppsatsens upplägg upp där varje del presenteras kort. Vi vill att personal i förskolan ska kunna ta del av denna uppsats och inspireras samt ta stöd av resultatet i sitt arbete i verksamheten. Barn ska enligt skollagen i Sverige (2013, SFS 2010:800) få den stimulans de behöver i sin utveckling helt efter sina egna förutsättningar. Johansson (2005) menar att när en pedagog möter ett barn i förskolan möts de bådas livsvärldar. Dessa livsvärldar innehåller barnets erfarenheter samt den vuxnes där de två världarna får en gemensam mening.

1.1 Bakgrund

Vi har läst vår sista termin till förskollärare på Högskolan Kristianstad under tiden vårt examensarbete har skrivits. Under dessa tre och ett halvt åren som vi har läst på förskolläraryrket har vi mött på många ämnen och tankar kring förskoleverksamheten. Något som nämnts kontinuerligt under utbildningen är att förskollärare ska möta alla barn och varje barns behov, samt utforma verksamheten därefter. I läroplanen för förskolan (Skolverket, 2010) står det att två av förskolans många uppdrag är att dels anpassa verksamheten till alla barn i förskolan och dels att pedagoger ska se varje barns möjligheter. Det här har väckt vårt intresse och vi har tillsammans funnit uppdraget att möta alla barn som något vi vill undersöka vidare. Enligt oss är det här ett aktuellt område som kommer att vara en viktig uppgift i vårt framtida arbete som förskollärare. Vi ser mötet med alla barn som viktigt därför att varje barn behöver känna sig sedda och få en verksamhet anpassad helt utifrån vad individen själv är i behov av.

I läroplanen för förskolan (Skolverket, 2010) står det att två av förskolans många uppdrag är att dels anpassa verksamheten till alla barn i förskolan och dels att pedagoger ska se varje barns möjligheter. I Salamancadeklarationen står det att ”varje barn har unika egenskaper, intressen, fallenheter och inlärningsbehov,” (Salamancadeklarationen, 2006, s.11). Våra tankar är således att vi ska möta alla barn som är olika individer med unika egenskaper, intressen, förmågor samt olika behov vid inläring. Dean (2006) uttalar sig om att barn har

olika beteenden, attityder, nivåer och självförtroende. De har dessutom olika intressen, styrkor och svagheter. Frågan som författaren lyfter är hur lärare kan möta dessa olika individer. Pedagoger som arbetar i förskolan har ett stort ansvar att möta alla barn där, alla barn är olika och alla ska bemötas. Barn med bland annat olika ursprung, språk, intressen och kön ska bemötas på ett likvärdigt sätt. Alla är olika och pedagoger i förskolan ska klara av att möta dessa olika barn såväl som ge dem en likvärdig förskoletid. Vi menar att det är ett svårt uppdrag och har funnit ett intresse för ämnet. Det som är intressant enligt oss är att undersöka hur pedagoger arbetar i mötet av barn i förskolan och hur de uppfattar uppdraget.

Palla (2011) skriver i sin avhandling att en förskola för alla berör alla som arbetar i förskolan, inte endast specialpedagoger utan alla pedagoger som arbetar i förskolans värld. Med det här vill vi säga att det är ett uppdrag för alla som arbetar i förskolan, och att vi ser en svårighet i det som leder till att vi vill undersöka ämnet närmre.

Förskolan, skolan och oftast också fritidshemmet möter alla barn och upptar en stor del av barnens liv. Dessa verksamheter har under flera år möjligheter att skapa goda relationer både med barnet och med dess familj.

(SOU 2001:72, s 229)

1.2 Syfte

Vår fundering är hur förskollärare uppfattar arbetet att möta alla barn och vad de gör för att fullfölja uppdraget. Det som ska undersökas i vårt examensarbete är förskollärarnas egna uppfattningar om hur de kan och vill möta barn, samt hur de själva ser på det. Studien ska finnas som stöd för andra som finner intresse i ämnet precis som vi. I uppsatsen ska vi även fördjupa oss i det fenomen som vardagligt talas om ”att möta alla barn”.

Palla (2011) hävdar att vi ska kunna möta alla barn och deras olikheter. Med olikheter menar vi att alla barn är individer och att vårt uppdrag är att möta varje individ. Det vi finner intressant är därför att undersöka förskollärares arbete med att möta alla barn i förskolan.

1.3 Läroplanen för förskolan

I den aktuella läroplanen för förskolan (Skolverket, 2010) tas många saker upp, dock har vi valt ut de punkter som är extra väl sammankopplade med vårt ämne. Varje läroplansmål är uppsatt som ett citat i texten med våra tankar kopplat till varje mål i relation till vårt ämne,

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för vår gemensamma miljö. (Skolverket, 2010, s. 4)

Kring det här tänker vi att förskollärare och annan personal i förskolans barngrupper ska respektera varje individ i förskolan, både barn, föräldrar och andra vuxna som befinner sig på förskolan.

Omsorg om det enskilda barnets välbefinnande, trygghet, utveckling och lärande ska prägla arbetet i förskolan. Hänsyn ska tas till barnens olika förutsättningar och behov. (Skolverket, 2010, s. 5)

Varje barn i förskolan har varit med om olika saker i sina hemmiljöer och övriga miljöer som barnets vistats i. Detta leder därför till att varje barn har olika behov som förskolans personal behöver ta hänsyn till. Barn behöver olika mycket trygghet och utveckling beroende på vad de går igenom i sitt liv. Alla dessa punkter ser vi som ett uppdrag, ett uppdrag som på olika sätt kan ses som att pedagoger ska möta alla barn.

Verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan. (Skolverket, 2010, s. 5)

I vår tolkning av uppdraget bör pedagoger i förskolan utgå ifrån varje individs förutsättningar och göra den bästa förskoletiden för just det barnet och alla andra som vistas där.

Alla barn ska få erfara den tillfredsställelse det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och att få uppleva sig vara en tillgång i gruppen. (Skolverket, 2010, s. 5)

Viktigt för ett barn känner vi är att det får känna sig betydelsefullt bland alla andra barn. Det är många barn i barngruppen och varje barn ska ha inflytande över verksamheten där de får känna att de tillför något och får känna att det de gör betyder någonting för sig själv och andra.

I förskolan ska barnen möta vuxna som ser varje barns möjligheter och som engagerar sig i samspelet med både det enskilda barnet och barngruppen. (Skolverket, 2010, s. 6)

Det individuella barnet ska mötas varje dag av en pedagog som genuint bryr sig om och intresserar sig för barnet. Barnen ska bli sedda både i enskilda aktiviteter samt i helgrupp när det är fler barn. Oavsett gruppstorlek ska alla barn i gruppen känna sig sedda för den de är och för vad de behöver.

att varje barn får sina behov respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde, (Skolverket, 2010, s. 8)

Precis som tidigare nämnt ser vi som att barnet har med sig olika erfarenheter från andra miljöer än förskolan, vilket gör att barnen behöver behov tillgodosedda olika mycket. Alla barn i förskolan ska dock ha rätt till det och varje barn måste varje dag känna att de är lika mycket värda som någon annan.

1.4 Uppsatsens upplägg

Uppsatsen innehåller fem olika delar. Den första delen är inledningen, där vi presenterar bakgrunden till val av uppsatsämne samt syftet med undersökningen. Vi tar även upp relevanta kopplingar till styrdokument som vi finner passande till ämnet. Del två är litteraturgenomgången, här tas tidigare forskning upp som vi finner intressant i förhållande till vårt ämne. Vår teoretiska ansats som vi inspirerats av i vårt analysarbete presenteras också, vilket är den fenomenografiska ansatsen. I del tre presenteras vår metod. Vilken metod vi valt för undersökningen och hur vi har gått tillväga med insamlingen av data beskrivs. Vår undersökning är gjord i form av en kvalitativ studie med inspiration utav fenomenografien, som vi beskriver vidare i hur vi inspirerats av ansatsen. Del fyra tar upp vårt resultat och vår analys där vi sammanställt svar vi fått

utav våra respondenter samt analyserat materialet. Del fem består av en syftesdiskussion, en resultatdiskussion samt en metoddiskussion. I diskussionen diskuteras resultatet i förhållande till litteraturen. Avslutningsvis har vi sammanfattat vår uppsats och dess innehåll.

1.5 Litteratursökande

För att samla in litteratur och inspiration till vår studie har vi använt oss av Högskolan Kristianstads bibliotek och Kristianstads statsbibliotek. För att söka artiklar har vi använt oss utav Högskolan Kristianstads förslag på databaser, de vi har sökt på är HKR Summon, Libris, ERIC, Swepub och Google Scholar.

1.6 Vanligt förekommande begrepp i uppsatsen

Uppdrag – En tolkning från vår sida om vad styrdokumentet säger kring hur förskollärare bör arbeta i förskolan. I detta fall ser vi mötet med alla barn som ett uppdrag för personal i förskoleverksamhetens barngrupper.

Möta alla barn – Det här begreppet definierar vi som att varje barn på förskolan ska mötas på sin nivå utifrån sina förutsättningar för en så likvärdig tid på förskolan som möjligt. Varje barn ska ses som individer och mötas utifrån det, det kan handla om att se varje barns livsvärld och se barnet utifrån det.

Möte – Ett möte mellan barnet och annan person, i denna uppsats menar vi olika slags möten som individer i förskolans värld.

Bemötande – Ett förhållningssätt där exempelvis vuxen bemöter barnet på ett pedagogiskt sätt.

Uppfattning – Ett begrepp som används mycket i vår uppsats i och med att vi gör vår studie med inspiration från fenomenografin där olika uppfattningar tar plats och

presenteras. Ordet uppfattning är därför för oss något där personer får uttrycka sina egna tankar utan att det anses vara rätt eller fel.

Pedagoger – Begreppet pedagoger används i de sammanhang då vi är osäkra på personens titel, men vet att den arbetar i barngrupp i förskolan.

Förskollärare – Används då vi vet att personen ifråga är utbildad förskollärare. Alla våra respondenter är förskollärare och nämns därför med denna titel.

2 LITTERATURGENOMGÅNG

2.1 Historisk blick på förskolläraren

Under den här rubriken kommer vi att i två underrubriker beskriva förskollärarens roll från 1800-talet till idag. I första delen beskrivs förskollärarens roll ur det äldsta perspektivet, och i andra delen beskrivs förskollärarens roll ur modernt perspektiv i dagsläget.

2.1.1 Den äldre historien enligt Kihlström (1998)

Under 1800-talet bildades yrket som barnträdgårdsledarinna, det var ogifta döttrar ur borgarklassen som fick de första platserna inom yrket. Det var bara kvinnor som ansågs lämpade för yrket, i och med att deras uppgift i hemmet redan var att ta hand om sina barn. De kvinnor som var fattiga och ensamstående hade desto svårare att få ett yrke inom barnomsorgen. Vad de kunde göra var att lämna sitt eget barn till en änglamakerska som tog hand om barnen mot en summa, medan mamman arbetade. Barnträdgårdslärarinnan skulle på den tiden vara en andlig moder och förebild för barnet. Hon skulle även vara en glad, lugn, sinnlig, tålig, kärleksfull, inte tankspridd, rättvis och kunna sätta sig in i barnets livsvärld.

Något som inte är helt olikt synen vi har idag, är att barnträdgårdslärarinnan skulle arbeta med varje individ. Under cirka 1950-talet hade synen på en barnträdgårdslärarinna utvecklats ytterligare. Lärarinnan skulle väljas i yrket på grund av att hon älskar att vistas bland barn och förmedlar en sund känsla. Positivt var det då ledarinnan var uppfinningsrik och estetisk, då barnen fick växa upp i en skön miljö. Även under denna tid var det individuella barnet det som var viktigt att vara uppmärksam på.

Senare på 1960-talet, snarare år 1968 utgick personal i förskolan ur barnstugeutredningen där arbetssättet bland annat var att ha en helhetssyn på det enskilda barnet. Under 1970-talet ökade även antalet utbildad personal som medförde ett nytt genomtänkt förhållningssätt till förskolan där den vuxne är medveten om sig själv samt ett lärande mellan den vuxne och barnet i samspel. Begreppet pedagogik och vård skulle då samarbeta i benämningen förskola.

År 1987 kom ”Pedagogiskt program för förskolan” ut, som innebar att strävandemålet är att ge varje barn förutsättningar att utvecklas och skapa en grund för att barnet ska vilja söka kunskap som den använder i meningsfulla kontexter. Därefter vid år 1990 presenterades

”Lära i förskolan” som visade förskollärarens förhållning till barns inläring, innehållet och arbetssättet i verksamheten. Gemensamma steg i barns utveckling gällande rörelse, socialt, känslomässigt och tankemässigt presenterades.

2.1.2 Den nyare historien enligt Vallberg Roth (2011)

Under slutet av 1990-talet tog läroplanerna form i och med att skolverket grundades. Barnens rätt till att få ett bemötande som är individuellt underströks i samband med detta och under 2001 bildades den individuella utvecklingsplanen för barn. Vad gäller individens dokumentation på förskolan så var det inte obligatoriskt att följa upp förrän 2010 då den reviderade läroplanen framställdes. Barnets individuella lärande och utveckling ska dokumenteras, följas upp och analyseras. I en alltmer globaliserad värld är det idag viktigt att klara sig i den värld vi lever i samt bidra till att denna världen klarar sig.

2.2 Pedagogers förhållningssätt

Nedan är den relevanta forskningen samlad som beskriver hur pedagoger som arbetar i förskolan förhåller sig till barns lärande samt hur pedagogers förhållningssätt presenteras.

Bergström (2005) tar upp att det främsta kriteriet för kvalitet är ett samspel mellan pedagoger och barn. Författaren menar också att det goda samspelet sker i mötet med varje individuellt barn. På så vis menar författaren att barnets självkänsla och förståelse för andra människor ökar. En anslutning görs till Gren (2007) som skriver att hur lärare möter barn i sitt förhållningssätt har väldigt stor betydelse för kvaliteten på verksamheten. Kvaliteten är hur förskolan ger barnen möjlighet att ta till sig omsorg och lärande. Palla (2009) anser också att personal i förskolan ständigt bör reflektera kring det gemensamma uppdraget i verksamheten, lyfta varandras kompetenser och skapa en gemensam kompetens för att bidra till ett möte med alla barn på förskolan.

Palla (2009) nämner att uppdraget om en förskola för alla kan göra att frågan om vilken kompetens som behövs ställs. Frågan är om det är en specialpedagogisk kompetens som behövs i verksamheten med mötet av alla barn, eller en pedagogisk kompetens.

Bertolani & Andersson (1998) menar på att ett pedagogiskt förhållningssätt hos en vuxen anses vara då barnet får den stimulans det behöver samt att dess intressen får upptäckas och

växa i ett meningsfullt sammanhang, detta med den vuxnes stöd och hjälp för utmaning. Pedagoger ska förhålla sig till barnet med en uppfattning individen är unik, de föds med lust till att upptäcka, lära sig, undersöka och veta. Barnet är även sin egen huvudperson och vill bli sett och bekräftat i allt det gör, är och blir

Persson (2008) nämner att en gemensam grundsyn på barns lärande i arbetslaget är avgörande för förutsättningen att alla barns lärande och utveckling fungerar väl. Vad som kan bli ett problem är hur pedagoger ska kunna ge optimala möjligheter för lärande och att nå alla barn. Ytterligare kan en tolkning ges i koppling till vad Kihlström (1998) nämner som är att det kan vara problem som förskollärare att hinna med varje individ. Problemen som uppstår hos förskolläraren blir att tid inte avsatts för samtal med varje barn samt på grund av få personaler i barngruppen.

Hindberg (2001) skriver att när barngrupperna inom skolan och förskolan ökar till storlek minskar möjligheterna för personalen att se och lära känna varje enskilt barn. Personalens arbetssituation/belastning och utbildning har stor betydelse för om barn som far illa ska bli sedda eller inte. Johansson (2005) uppger också hinder för att arbeta med de mål som är uppsatta i mötet med barnet. De hinder är enligt pedagoger som deltagit i författarens forskning att det råder tidsbrist på förskolan samt att det är för stora barngrupper i relation till den personalstyrkan som finns i verksamheten.

2.3 Individanpassad verksamhet

Forskningen under den här kategorin har att göra med förskollärares arbete med en individanpassad verksamhet. Det tas upp relevant forskning till vad förskolepersonalen gör för att anpassa verksamheten till varje barn.

Haug, Egelund & Persson (2006) konstaterar att det numera finns ett krav på skolan att den ska vara individanpassad, det ska tas hänsyn till varje elevs möjligheter, förmåga och intressen. De berättar vidare att i forskningsrapporter har det visat sig att barnomsorgen inte är tillräckligt inriktad på det enskilda barnet. Om barnomsorgen fokuserar mer på varje individ kan den ses som bättre för ett större antal elever. De nämner också att det finns en baksida med att barnomsorgen blir allt mer individanpassad, barnen i barnomsorgen befinner sig på stora nivåskillnader och detta leder till att barnen får ta ett stort ansvar för sitt eget

lärande. Det leder i sin tur till att en del elever inte vet vad de ska eller förväntas göra och det kan leda till passivitet. (Haug, Egelund & Persson, 2006)

I en studie Palla (2011) utfört visade det sig att pedagoger hittat lösningar på hur personal kan bemöta olika barn genom erfarenhet. Ibland kan det vara på så vis att det som anses speciellt hos ett barn inte anses som speciellt om flera av barnen visar samma av något, det övergår då till att bli normaliserat. Palla (2011) framhäver att barn- och utvecklingspsykologins forskning haft en stor betydelse i förskolans framväxt, den inrymmer bland annat olika sätt att förstå barn och deras utveckling. I Barnomsorg och skolakommittén (1997:157) står att år 1985 bestämde riksdagen att en förskola för alla ska vara klar 1991.

I en studie Kihlström (1998) utfört tar hon upp ett undersökningsområde gällande det enskilda barnet, där hon beskriver att det individuella barnet har haft största betydelse redan från förskolans tidiga ursprung. En förskollärare som var aktiv under mitten av 1900-talet uttryckte sig att lärarens uppmärksamhet ska vara riktad på hela barngruppen, dock att den viktigaste uppgiften är att ha uppmärksamheten riktad på individen i varje enskilt barn (Kihlström, 1998). Arbetet som förskollärare kan ses som svårt, samtidigt som uppmärksamheten ska vara riktad till den enskilda individen ska den vara riktad på hela gruppen också. Alla ska bli mötta.

Bergström (2001) skriver om ett begrepp som heter Human Dynamics. Inom Human Dynamics finns det tre principer, de är: den mentala, den emotionella och den fysiska. Dessa tre finns i vår personlighet men en av dem är mer dominerande. Human Dynamics är till hjälp beträffande att förstå och möta olika barn med olika behov. Har vi ett tankesätt kring vad Human Dynamics säger redan när barnen är små kan vi möta dem och hjälpa dem i sin utveckling. En del barn behöver börja med att se något och sedan samtala om det, andra behöver höra något första gången för att bli intresserad och slutligen behöver andra uppleva det konkret för att få ett intresse. Alla är olika och behöver mötas på olika sätt. (Bergström, 2001) Human Dynamics kan vara ett sätt att se på uppdraget att möta alla barn menar vi.

Palla (2009) menar att förskolepersonal ständigt ska vara beredda på att förändra verksamheten utifrån individen vid varje tillfälle om behövligt. Författaren anser även att verksamheten ska anpassas efter alla barn, alltså inte vissa, några eller nästan alla. Det är alla barns lärande som ska vara i fokus. Detta kopplas till vad Palla (2011) vidare beskriver i att

ett av förskolans största och svåraste uppdrag är att anpassa verksamheten till alla barn och att förskolan ska klara av att handskas med alla barns olikheter. Författaren nämner också att andelen utbildade i förskolan har minskat samtidigt som kraven har ökat i och med läroplanen och att barngrupperna ökar. Observation och dokumentation inom förskolan har växt fram på senare år och de betonas som en viktig del i barns utveckling då det synliggör bitar hos det enskilda barnet för pedagogerna som då kan utveckla metoder anpassade för det individuella barnet (Palla, 2011).

Lenz Taguchi (2000) menar att dokumentation kan hjälpa pedagoger att se var de befinner sig och vad som behövs för att kunna tänka nytt. Det handlar även om att synliggöra barns lärprocesser. Det finns olika dokumentationsformer som kan användas. Författaren beskriver att det är i dokumenterandet av barns tänkande och lärande som det finns många olika sätt och tekniker för att utveckla den pedagogiska tekniken.

Persson (2008) menar att verksamma inom förskolan har som målsättning att inkludera alla barn, dock är det inte tid att befria den vanliga pedagogiken från specialpedagogiken. Detta skriver även Litty & Hatch (2006) att arbetande i omsorgen idag väljer att skjuta på att ge yngre barn specialpedagogik. De menar även att detta är ett dåligt val när det kan leda till att barnen far illa då de inte får det stöd de behöver i verksamheten.

2.4 Individens förutsättningar och pedagogers roll att ge stöd i detta

Nedan presenteras den litteratur som tar upp att barnets förutsättningar har betydelse för hur verksamheten ska utformas. Förutsättningar är ett genomgående ord i den här kategorin.

I intervjuer Kihlström (1998) utförde i en undersökning framkom det ur svaren att varje enskilt barn har rätt att utvecklas efter de egna förutsättningarna. Varje barn behöver ett mötande efter just den individ det är. Detta stärks även i vad Johansson (2005) beskriver om att några av den pedagogiska verksamhetens mål som bland annat är att barnet ska utvecklas individuellt, få utveckla en självkänsla och mötas helt individuellt efter sina egna förutsättningar. Ett exempel författaren tar upp angående bättre förutsättningar för att kommunikation ska kunna ske mellan pedagog och barn är att dela in barnen i mindre grupper (Johansson, 2005).

Williams & Pramling Samuelsson (2000) skriver att kommunikation och samspel är en viktig del i pedagogiken och i läroplanen. Artikeln som de skrivit handlar om en studie som gjorts i en förskoleklass där läraren har delat in barnen i tre mindre grupper. En grupp med alla pojkarna, en grupp med de flickor som enligt henne är tysta och en till sist en grupp med flickor som är aktiva. Alla grupperna fick samma uppgifter att lösa. Målet med dessa mindre grupper var att skapa kommunikation och samspel för alla, även för de tysta flickorna. Efteråt visar det sig att målet inte uppnåddes, de tysta flickorna pratade inte mer de handlade fortfarande efter invanda mönster. Det visade sig också att det sakades samtal mellan läraren och barnen. Något som ökar skillnaderna mellan barn i skolans värld är just nivågruppering och i detta fall är det de tysta flickorna som bli drabbade, som de egentligen ville hjälpa. Det benämns också att det är viktigt att läraren reflekterar över sitt eget förhållningssätt för att klara av att skapa kommunikation- och samspelsförutsättningar för alla. Det krävs ett väldigt grundligt arbete från lärarens sida om det ska bli bra med denna uppdelning. Istället för att dela in barnen i grupper efter hur dem är kan det vara av vikt att läraren och barnen tillsammans pratar om olikheterna som finns i gruppen och tillsammans komma fram till en lösning som möjligtvis fungerar för alla. För att möta barnen och tillsammans söka kunskap krävs det att det finns plats för barns kommunikationer, intressen och initiativ och att engagemanget delas av barnen och läraren (Williams & Pramling Samuelsson 2000).

Pedagogiskt program som är ett tidigare styrdokument och syns i Barnomsorg och skolakommittén (1997:157) beskrivs i Kihlström (1998) som ett program där målen och uppgifterna för den pedagogiska verksamheten tas upp. Varje barn ska ges förutsättning till att få utvecklas efter den egna förmågan, det är vad pedagoger måste sträva efter. Vidare beskriver Johansson (2005) att barnen ska ses som aktörer i sitt eget lärande där de ges tid och möjligheter. Pedagogens roll är att möta barnets livsvärld och uppfatta den på så vis för att handleda barnet vidare i sitt lärande.

Persson (2008) anser att den centrala uppgiften för varje lärare är att verksamheten ska ge utbyte för lärande till alla barn på förskolan och kan ses som ett svårt uppdrag för personalen. Ett arbetslag som är väl fungerande blir avgörande när det kommer till att lösa problemen med att barn lär olika, på olika sätt och i olik takt. Förutsättningarna blir att delaktighet, meningsfullhet och glädje utgör verksamheten för barn och personal Gren (2007) menar att vårt allra viktigaste uppdrag är att verksamma inom förskolan ska se till att alla känner sig sedda, känner att de har ett egen värde och att varje individ är unik.

2.5 Möte och bemötande

Valet av den här kategorin föll på att den litteratur som har med mötet av barnet att göra var tillräckligt vid för att få en egen kategori. I detta stycke visas forskning som tar upp möten, bemötande och samtal med barnet.

Norell Beach (1995) beskriver exempel på möten i förskolan mellan vuxen och barn att när barnen lämnas på morgonen hälsar den vuxne på barnet före föräldern. Det sjungs namnsånger och många pedagoger tar även upp närvaron på förskolan under dagen som gör att barnet känner sig sett. Författaren anser även att ett barn kan lära sig att se andra då det själv blivit sett. Författaren skriver även att barn i förskolan har pedagoger som gör att barnen ständigt känner sig sedda. När barnets känsla blir bekräftad så känner sig barnet sett i och med att det lär sig att känna igen sin egen känsla genom den vuxnes bekräftelse. Det har även med empati att göra, att skilja ut den känsla barnet själv känner så att det kan se vad någon annan känner (Norell Beach, 1995).

Förskolans övergripande mål som Bertolani & Andersson (1998) beskriver är att barnen ska mötas och uppmuntras i deras personlighet, identitetsutveckling, självständighet och övriga förmågor. Det gäller att det möjliggörs för barnen.

Jag delar helt Malaguzzis uppfattning att ett barn föds två gånger, och att det är pedagogerna i samspel med föräldrarna som ska ombesörja att barnen verkligen får möjlighet att föda sin personlighet, sin säregenhet som individ och sin självständighet. Och det är även min djupaste övertygelse att ett barn kan födas den andra gången och tala med hundra språk, endast om vi möter barnet med kärlek och tillgivenhet, i det att vi erbjuder barnet möjligheten att bli sett i det barnet känner, upplever, gör och tänker.

(Bertolani & Andersson 1998, s. 22-23)

Det bemötande barnen får på förskolan menar Månsson (1996) avgör vilken bild barnet får av sig själv och hur de formas till individer. Bemötandet mellan pedagog och barn är även avgörande när det handlar om vilken självkänsla barnet får och hur barnet bekräftas av den vuxne.

Johansson (2005) betonar hur viktigt samtalet är mellan pedagoger och barn. Författaren menar att de vuxna ska ta vara på alla tillfällen som ges för kommunikation med det enskilda barnet samt att barnens initiativ till kommunikation uppmärksammas i förskolan. För att möten ska kunna äga rum i förskolan behövs det utrymme i betydelsen av det fysiska, psykiska och tidsmässiga. Kihlström (1998) skriver att många ser förskollärarens viktigaste uppgift som att avsätta tid för det enskilda barnet samt ha individuell kontakt med varje barn på förskolan. Arbetet måste struktureras så att det enskilda barnet hinns med.

2.6 Teoretisk ansats

Vi har inspirerats utav en forskningsansats som är relevant till vårt syfte. Syftet var att ta reda på hur förskollärare uppfattar uppdraget att möta alla barn. Valet av inspiration föll därför på den fenomenografiska ansatsen, som kommer att presenteras nedan i form av teoretiskt stöd.

2.6.1 Fenomenografi

Kroksmark (2007) skriver att fenomenografin blev till av forskaren Ference Marton och hans kollegor vid Göteborgs universitet. Ansatsen inspirerades utav inlärningspsykologin, gestaltpsykologi och av varianter inom kritisk teori. Vid fenomenografins framväxt under 1980-talet har den anslutit sig till psykoanalys och fenomenologi, dessa medverkade till att fenomenografin fick en tydligare grund. Fenomenografin är en forskningsansats som bland annat nyttjas inom didaktisk och pedagogisk forskning. Det är en ansats som används inom kvalitativ analys, den är beskrivande och det uppfattade innehållet är det viktiga (Kroksmark 2007).

Marton (1981, s 184-186) skriver att människor utifrån fenomenografin tar itu med det visuella och erfarenhetsmässiga från det vi bär med oss. Människor tar även itu med det som är lärt till sig samt det som är individuellt utvecklat för att förhålla sig till världen runt omkring. Skillnader i olika uppfattningar av verkligheten finns både mellan individer och i perioder i historien, dock berör olikheterna av de skilda uppfattningarna mestadels i individerna själva (Marton, 1981, s 184-186).

Kroksmark (2007) beskriver att ordet fenomenografi är sammansatt av två ord, fenomen och grafia. Fenomen kan tolkas som det som visar sig, grafia kan tolkas till att beskriva i ord och bild.

Larsson (1986) menar att man kan sammansätta fenomenografin med att det handlar om att beskriva hur olika fenomen uppfattas av människor, det är innebörder som är intressant istället för förklaringar. Det handlar inte om hur något egentligen är utan hur det framstår för människor. Författaren beskriver att det finns tre olika grupper inom den fenomenografiska ansatsen om vi ser till de som analyserats inom den pedagogiska ramen. De tre kategorierna är fackdidaktiska kategorier, allmänpedagogiska studier och studier av utbildningseffekter. Vi kommer hamna under allmänpedagogiska studier. Vidare beskriver författaren att allmänpedagogiska studier handlar om hur människor med betydelse för utbildning tolkar ett övergripande fenomen. Uppfattningarna delas in i olika kategorier som sedan granskas. I den fenomenografiska ansatsen ses det som viktigt visa människor att det finns olika uppfattningar av ett fenomen (Larsson, 1986).

2.7 Problemprecisering

Vårt syfte är att fördjupa oss i det som vardagligt talas om ”att möta alla barn” genom att undersöka hur förskollärare uppfattar uppdraget och metoder för att utföra det. Frågor vi har utgått ifrån i vår uppsats är:

- Vad är förskollärares uppfattningar kring innebörden av att möta alla barn?
- Vad är innebörden av att möta alla barn?

3 METOD

Vi har utfört en kvalitativ undersökning i form av frågeformulär som skickas ut via e-post. Enligt Ahrne & Svensson (2011) är kvalitativ studie något där information inte mäts i begrepp som mycket, länge eller ofta, utan det räcker att fastställa att informationen finns, hur de fungerar samt i vilka situationer de förekommer i. Denscombe (2009) skriver att kvalitativ data är något som har formen av ord som kan vara talade eller skrivna. I vår uppsats anser vi att en kvalitativ studie lämpar sig bäst då vi är intresserade utav hur förskollärare arbetar med att möta alla barn och hur de uppfattar detta uppdrag.

Ahrne & Svensson (2011) menar att vid intervju som sker via e-post eller Internet på något sätt är det lika viktigt som vid andra former av intervjuer att planera och forma sina frågor noga. Enligt oss var det viktigt med öppna frågor så att förskollärarna kunde skriva fram deras olika uppfattningar och tankar.

3.1 Undersökningsgrupp

Vi har valt att skicka ut frågeformulär till endast förskollärare i vår undersökning för att avgränsa till en undersökningsgrupp. Att vi valt förskollärare till att delta i vår studie var relevant i och med vårt kommande yrke som förskollärare. Vi har skickat frågeformulär till tio respondenter som vi medvetet valt ut till undersökningen. När vi valde våra respondenter blev de valda från olika kommuner, som dock inte har betydelse i vår sammanställning av svaren. Vårt val av att inte nämna ålder, erfarenhet eller kommun har att göra med att det inte har någon betydelse för undersökningen. Vi har sammanlagt frågat tio stycken förskollärare och fått in åtta svar, vilket gör att det är åtta personer som deltar i vår undersökning.

3.2 Insamlingsmetod

Dahlgren & Johansson (2009) menar att fenomenografi är en methodsats som beskriver och analyserar människors tankar om olika fenomen i omvärlden och den är väl anpassad för att beskriva detta i en kvalitativ uppsats. Det viktigaste att tänka på är att människor uppfattar faktum på olika sätt, det är fenomenografins uppgångspunkt. Ifall det ställs ett antal frågor om hur något uppfattas till olika människor kan det troligtvis urskiljas olika sätt att förstå detta i deras svar.

Kroksmark (2007) beskriver att frågor som används (i intervju eller frågeformulär) i den fenomenografiska ansatsen ska vara öppna. Det ska inte finnas svarsalternativ eller något liknande som respondenten ska vara på utan det ska vara öppna frågor som respondenten kan svara fritt på. Det krävs att frågorna som ställs till respondenterna är utformade på ett speciellt sätt i den fenomenografiska ansatsen. Det viktigaste är att få fram respondentens sätt att uppfatta något. Det ska helst vara ett mindre antal frågor som ger ett uttömmande svar. Resultatet som kommer fram i en fenomenografisk analys kallas utfallsrum.

Ahrne & Svensson (2011) skriver att det finns olika former av intervjuer och en av dessa former är frågeformulär via Internet. Idag finns det intervjuer som sker via e-post, detta har ökat i och med Internet har växt och blivit en stor del i vår vardag. Vårt frågeformulär innehåller sju stycken öppna frågor (bilaga 2) som vi skickat ut via e-post till våra respondenter. Öppna frågor valdes som Kroksmark (2007) beskriver för att vi ville få ut så mycket som möjligt av respondenternas svar. Vi har gett respondenterna tid och utrymme till att svara på frågorna ifred så att vi fått ett så utförligt svar som möjligt.

Allra först började vi med att skicka ut förfrågan till åtta förskollärare om de ville delta i vår studie. Alla åtta tackade ja och valde att delta i vår studie. Därefter skickade vi ut frågeformuläret till förskollärarna via e-post. Vi gav respondenterna ungefär en vecka på sig att svara på frågorna. Efter att det hade gått lite mer än en vecka saknades fortfarande två svar, vi valde att skicka ut en påminnelse via e-post till dem. I samband med att två svar fallit bort skickade vi ut förfrågan till två nya eventuella respondenter, som tackade ja och deltog i vår studie. De två svaren vi inte fick in vid bestämd tidpunkt har fortfarande inte erhållits. Sammanlagt har åtta förskollärare deltagit i vår studie samt svarat på vårt frågeformulär vi skickat ut via e-post där vi sammanlagt har skickat ut våra frågeformulär till tio förskollärare.

3.3 Bearbetning av data

Vi har inte ändrat något i respondenternas svar då vi fått in svaren i text ordagrant som de valt att svara. Det sker inget missförstånd eller att vi citerar fel genom att vi gör på detta vis, som även Bjurwill (2001) menar. Svaren vi fått in har vi bearbetat genom att vi sammanställt svaren och inspirerats utifrån de sju steg Dahlgren & Johansson (2009) nämner kan användas

i en fenomenografisk analys. Efter vi sammanställde svaren och kategoriserade analyserade vi materialet.

Dahlgren & Johansson (2009) säger att det finns sju steg i en fenomenografisk dataanalys de påpekar dock att detta är en av flera modeller. Dessa stegen innehåller hela analystillvägagångssättet, från början till slutet. Stegen är:

Att bekanta sig med materialet. Läs materialet flera gånger om tills det känns som om man bekantat sig väl med det.

Kondensation. I detta steg startar analysen, här skiljs de mest betydelsefulla uttalanden ut. Det kan göras genom att klippa ut dem i papper, det ger en tydligare överblick över de grupper man har funnit.

Jämförelse. Här jämförs de olika svaren, likheter och skillnader försöks hittas i svaren.

Gruppering. Här grupperas likheterna och skillnaderna som funnits och försöker relatera dessa till varandra.

Artikulera kategorierna. Här ska kategorierna artikuleras och det är likheterna som är i fokus. Det är viktigt att hitta kärnan i likheterna. Det svåra är att veta var gränsen mellan olika uppfattningar ska dras, hur stor variation en kategori kan ha innan en ny kategori ska bildas.

Namnge kategorierna. Nu ska kategorierna få ett namn, det bör vara en relativt kort överskrift och den ska berätta vad det handlar om.

Kontrastiv fas. Här ska alla kategorier granskas. Kategorierna jämförs och man ser om flera kan sammanföras till en. Här minskas ofta antalet kategorier.

Vi har valt att inspireras utav denna fenomenografiska analysmodell i vår bearbetning då den på ett bra och enkelt sätt förklarar de olika delar som kan finnas i ett analystillvägagångssätt. Det har inte skett en bedömning av svaren som förskollärarna gett oss, utan vi vill skapa en förståelse för vad uppdraget innebär, hur man kan arbeta med uppdraget och vad som krävs.

Det första steget vi utförde var att noga läsa in oss på förskolläraernas svar. Därefter valde vi att klippa ut alla förskolläraernas svar fråga för fråga och diskuteras dessa noga. Vi tittade sedan efter vilka likheter och skillnader vi kunde se i svaren och delade in i olika högar. Det vi framförallt tittade efter var olika uppfattningar förskollärarna hade om vad som behövdes för att möta alla barn och hur de talar kring det. De olika uppfattningarna delades in i olika grupper som noga granskades och ändrades fram och tillbaka flera gånger. Tills sist fick vi fram sju grupper som slutligen blev våra kategorier som Dahlgren & Johansson (2009) nämner att analysen i fenomenografin ska ha.

3.4 För- och nackdelar med vald metod

Denscombe (2009) menar att en fördel med frågeformulär via e-post är att de är enkla för respondenten att besvara och de är lätta att utforma. Skickas frågeformuläret som en bilaga i e-post är det en fördel då det då finns ordbehandlingsprogram och formuläret går att göra relativt snyggt. En nackdel med bilaga i e-post är att det blir krångligare för respondenten att svara då den måste spara bilagan och sedan bifoga den igen (Denscombe 2009). Vårt frågeformulär har vi valt att bifoga i e-post meddelandet och bett respondenterna svara i denna bilaga.

Denscombe (2009) menar att en del av fördelarna med frågeformulär är att de är:

- Ekonomiska- det krävs endast en liten kostnad i material, tid och pengar för att få in ett antal data.
- Lätta att arrangera- frågeformulär är egentligen inget som behöver arrangeras på samma sätt som personliga intervjuer, frågeformuläret skickas ut och sedan kan respondenten välja när den vill svara.
- Standardiserade svar- respondenterna får samma frågor och inga variationer riskerar komma in vilket är lätt hänt vid personliga intervjuer.

Andra fördelar som Denscombe (2009) lyfter är att det är ett ekonomiskt sätt i både att det sparas tid på att intervjupersonerna inte behöver gå ifrån barngruppen på samma sätt, pengar som inte behövs läggas på resor dit och hem samt utnyttjning av material som exempelvis ljudinspelning. Andra fördelar är att värdet på de svar vi får tillbaka är mycket höga då personerna fått ta sig utrymme till att svara på dem.

Vi är medvetna om riskerna med vår valda metod och tar hänsyn till detta. Denscombe (2009) tar upp för- och nackdelar med frågeformulär där nackdelarna anses varat att sanningshalten inte går att kontrollera. En annan nackdel är att det inte går att förutspå kvaliteten på svaren i förväg, eller att det blir ofullständigt ifyllt (Denscombe, 2009). Kring detta tänker vi som skribenter att det är så pass små problem. Vi var inte ute efter några svar som ger sanning om något, utan endast efter genomtänkta svar som kan inspirera oss och andra i vår uppsats. Enligt Ahrne & Svensson (2011) är det av vikt att vid Internetbaserade intervjuer reflektera kring om respondenten har fått e-post meddelandet, e-post kan av någon anledning falla bort. Det är viktigt att i uppsatsen diskutera styrkor och svagheter i metoddiskussionen med den valda metoden, det är även viktigt att resonera kring hur tekniken kan ha påverkat själva intervjun.

Ahrne & Svensson (2011) påpekar att det är angeläget att reflektera i lika stor grad vid Internetbaserad intervju som det är vid andra typer av metoder. Det är nödvändigt att bland annat diskutera och reflektera kring faran att e-post försvinner, bortfall, och respondentens tillgång till att svara utförligt.

3.5 Etiska överväganden

I samband med att vi skickade ut våra intervjufrågor så informerade vi respondenterna om att vi inte kommer att bedöma deras arbete eller person genom svaren. I informationen stod det även att det var frivilligt att delta i undersökningen och att inga namn kommer att nämnas i uppsatsen, som även Denscombe (2009) tar upp som något viktigt att meddela de medverkande om.

Vetenskapsrådet (2002) har formulerat fyra stycken etiska principer som används i vetenskapliga studier. Dessa är:

- Informationskravet. Här informeras respondenterna om syftet med undersökningen.
- Samtyckeskravet. Respondenterna ges genom samtyckeskravet möjlighet att själva besluta över sin medverkan i studien och kan avbryta den när dem vill.
- Konfidentialitetskravet. I detta krav menas det att respondenternas personuppgifter inte kommer att synas på något sätt i undersökningen.

- Nyttjandekravet. Informationen respondenterna ger kommer endast användas i studiens syfte och inte till något annat.

Vi har skickat ut ett informationsbrev till våra respondenter (bilaga 1) där vi informerat om studiens syfte, deras möjlighet till att avbryta medverkan, att deras personuppgifter inte kommer synas någonstans samt att deras svar endast kommer användas i denna studie.

4 RESULTAT OCH ANALYS

Inspirationen till när rubrikerna och kategorierna gjordes var utifrån den fenomenografiska forskningsansatsen. Vi har tittat i respondenternas svar och funnit likheter samt skillnader i svaren och genom det skapat våra olika kategorier. Vi har försökt göra det till så få kategorier som möjligt precis som Dahlgren & Johansson (2009) skriver görs i den kontrastiva fasen, det görs för att varje kategori ska anses som exklusiv och uttömmande.

Respondenternas svar skrevs ut där vi sedan separerade svaren på frågorna. Nästa steg var att fundera kring vilka svar som kunde bindas samman och vilka som skildes åt, hitta likheter och skillnader i svaren. Därefter fann vi kategorier utifrån vårt material som vi sedan satt ihop till sju olika kategorier som vi menar är respondenternas uppfattningar om att möta alla barn. Efter varje kategori har vi valt att lägga in ett citat från våra respondenter som speglar kategorin som helhet.

Kategorierna vi valt att dela in vårt resultat i är utifrån vad respondenterna talade om och de är smågrupper, barns behov, reflektion som arbetsmetod, dokumentation, förhållningssätt, utveckling för barnet och relation.

Smågrupper framkom i och med att respondenterna nämnde detta som en metod att möta alla barn. Respondenternas uppfattningar kring barns olika behov och mötet av dessa behov ledde till att vi valde att skapa en kategori om det. Reflektion som arbetsmetod kom vi fram till var en betydande del i förskollärarnas uppdrag att möta alla barn. Dokumentation valdes av anledningen att dokumentation är en aktuell metod i förskolan i mötet med barnet. Förhållningssätt sammanställdes som kategori därför att respondenterna talar om hur de förhåller sig till barnet. Utveckling för barnet blev en kategori där vi placerade in det övergripande som respondenterna nämnde, vilket var att mötet med barnet har betydelse för individens utveckling. Relation framkom då vi sammanställde svaren och märkte att pedagogernas relation till barnet är av vikt för att barnet ska känna sig sedd.

4.1 Smågrupper

I respondenternas svar var det tydligt att en förutsättning för att kunna möta alla barn var att ibland arbeta i mindre grupper tillsammans med barnen, men då krävs det finns personal till

det. I svaren framkom att i mindre grupper kan de lättare få en uppfattning om hur barnen mår och vad de behöver, de kommer närmare barnen. Det nämns även att de vill ha mer tid tillsammans med barnen och att det kan uppnås med mindre barngrupper. När barnen delas in i mindre grupper är det en fördel om det endast är en pedagog i varje grupp. Då läggs all fokus på barnen istället för på en annan pedagog.

Vidare berättas det att de tidigare nästan alltid arbetade hela barngruppen tillsammans men att det då kändes svårt att möta varje barn på bästa sätt. De valde att arbeta på det sätt då eftersom de ansåg att det var viktigt med vi-känsla och känna gemenskap. Idag arbetar de med mindre grupper och ser många fördelar med det. Det som de bland annat anser att de vinner på att arbeta i smågrupper är: alla lär känna varandra, trygga barn, sedda barn, mindre stress och konflikter, ta vara på varandras olikheter och se varje barns intresse.

Respondenterna berättar att de brukar dela upp sig i olika rum och i utemiljön under dagarna istället för att alltid stå tillsammans för att på så sätt möta det enskilda barnet, de kan möta och stötta varje barn. Det berättas att för att möta varje enskilt barn har de i arbetslaget valt dela upp barnen så att de har några ansvarsbarn var, varje vecka träffar förskollärarna sina ansvarsbarn och reflekterar över sitt arbete på förskolan. Andra nämner också att förskollärarna på deras förskola delat upp barnen så att de har ansvarsbarn.

Det framgår att det inte är möjligt att varje dag göra något helt enskilt med varje barn och att det möjligtvis inte är det som ger det bästa resultatet. Att samlas i en mindre grupp och tillsammans göra något utvecklande är mer rimligt.

I svaren vi fick in nämns det i några fall att det finns mycket kringarbete som tar tid, till exempel hushållsarbete. Därför hade det ultimata varit att ha mindre grupper. Att möta barnen i olika aktiviteter, olika grupper och i rutinsituationer är möjligheter som finns.

Vi är 5 st pedagoger och 24 st barn i gruppen. Vi delar oss på fm i 4 st grupper. 6 st i varje grupp. Och det gör vi för att kunna bemöta alla barn individuellt. Det kan vi göra på bästa sätt genom att ha smågrupper och 1 pedagog i varje. Jag hinner då med att lära känna de barn i min grupp. Det är också en fördel att vara endast 1 pedagog i den grupp jag har hand om. För då går all fokus till barnen i stället för en annan pedagog. Vi har möjlighet att dela upp oss i olika lokaler och i

utemiljön. Vi delar också barnen vid lunchen så att inte alla barn sitter i samma rum, allt för att kunna möta det enskilda barnet.

Det ultimata hade ju varit om elevgrupperna inte hade varit så stora. Vi vill ha mer tid med barnen/eleverna. Vi har mycket kringjobb som tar tid.

Analys

En tolkning vi gör av förskollärarnas uppfattning kring att möta alla barn är att det är lättare i mindre grupper där fokuset tydligare läggs på individerna i gruppen. Vidare tolkar vi ur materialet att förskollärarna i undersökningen ger en positiv bild av att ha barnen i mindre grupper då det blir en tryggare grupp. Den tryggare gruppen uppstår i att varje barn får mer uppmärksamhet riktad mot sig själv av pedagogerna i den mindre gruppen. Annat som framkommer som positivt ur vårt resultat är att barnen delas in i smågrupper i olika rum under vissa dagar på förskolan, både i inne- och utemiljön.

4.2 Barns behov

Något som respondenterna nämner är att de i arbetslaget diskuterar de olika barnens behov för att kunna möta alla barn. Det kan till exempel vara saker som alla behöver veta för att klara av att bemöta barn på ett så bra sätt som möjligt. Respondenterna menar också att det är av vikt att samtala kring barn som behöver stöd av något slag. Vidare nämns att möta alla barn innebär att alla får möjlighet till undervisning utifrån de behov dem har och utifrån läroplanen för förskolan (Skolverket, 2010). Det nämns också att om de finns behov som en individ behöver tar de kontakt med specialpedagog för att samtala hur de ska arbeta vidare med det enskilda barnet.

Respondenterna menar att möta alla barn är att göra det bästa för varje barn, lära känna varje barn och se vilka behov varje barn har samt därigenom ge dem stöd i det. I våra svar skrivs det att förskolan ska vara ett komplement till föräldrarna när det gäller att möta barnen. Förskolans uppgift är att skapa mötesplatser och miljöer där barnen kan mötas och bli mötta på ett utmanande sätt, att utmanas i sin kommunikativa utveckling och att tränas i att vara empatisk och social. Förskolläraren menar att det är svårt för föräldrarna att tillgodose detta men att de enskilda önskemålen är svåra för förskola att möta.

Att möta alla barn tycks ha betydelsen göra det bästa för att varje barn med pedagogers stöd utvecklas på bästa sätt, det ska ske på olika sätt efter varje barns behov enligt en av respondenterna. Dock menar respondenten att enligt denna betyder att möta alla barn att pedagogen möter varje barn, ser varandra och möts i en kontakt på ett positivt sätt, ett slags personligt möte.

Respondenterna nämner att det krävs att man uppmärksammar alla barn, lär känna barnen, skaffar sig en kunskap om vem de är och tar reda på vilket stöd och hjälp barnet behöver för att utveckling ska ske. Att varje dag se och bekräfta varje barn och se var de står i sin utveckling krävs för att utmana barnet så att dennes utveckling går vidare. Ge varje barn stöd i det som de är i behov av.

Att alla pedagoger uppmärksammar alla barn och lär känna och förstå dem, skaffar sig kunskap om vem dem är och tar reda på vad för stöd och hjälp dem behöver för att utveckling ska ske!

När vi har arbetslagsplanering pratar vi regelbundet om alla barnens olika behov och vad vi kan göra. Därutöver samtalar vi x mycket kring de barn som har en större problematik.

Analys

Ur resultatet drar vi slutsatsen att förskollärare arbetar olika med barn som har särskilda behov eller behöver extra stöd i verksamheten. Dels arbetas det på så sätt att pedagogerna själva fokuserar på mötet med varje barn och ger barnet förutsättningar för utveckling utifrån sitt eget behov. Vi tolkar även att det dels tas hjälp av en specialpedagog för mötet av barnen, trots att förskollärare utifrån styrdokumentet ska arbeta med detta. Enligt svaren synliggörs även att det är viktigt att ge barnen det stöd de behöver för vidareutveckling.

4.3 Reflektion som arbetsmetod

Respondenterna menar att de har bra förutsättningar för att möta alla barn. Bland annat reflekteras det mycket i arbetslagen där de tar del av varandras tankar och observationer för att utveckla verksamheten. Det som reflekteras över i arbetslaget är bland annat hur dem ska göra för att möta varje barn i deras utveckling. Det framkommer att det läggs mycket tid

under reflektionstid på förskolorna om diskussioner kring hur personalen ska möta varje barn på bästa sätt. Vidare diskuteras det även om hur de arbetande i förskolan ska skapa en miljö som passar alla barn.

Respondenterna anser att de har bra organisation med hur de tar sig tid till att reflektera över hur de ska se varje individ. Ett exempel som framgår är hur de gör i arbetslaget för att reflektera över verksamheten, det är att sitta tillsammans varje vecka och ta upp funderingar kring varje barn, hur barnet ska mötas. Det nämns också att förskolechefen ser kvalitet på verksamheten i och med personalens olika kompetenser och erfarenheter. Det står även att det är en viss omöjlighet att möta alla barn, men möjligt om arbetslaget hittar strategier för att möta varje barn under en kort period. I och med att det sker ett möte med ett barn i barngruppen kan det även bli mötesplatser som passar andra individer.

Vi möts och reflekterar och analyserar tillsammans utifrån observationer och andra nerslag. Där vi gör nya mål till fortsatt utveckling. Bra organisation.

Förutom det jag beskriver i ovanstående punkt är det en ständig diskussion på arbetslagets reflektionstid om hur vi möter våra barn på bästa sätt.

Analys

Vår tolkning av resultatet är att det under reflektionstid på förskolorna läggs mycket tid på samtal kring hur de ska utveckla arbetet med att möta alla barn. Dessa samtal sker utifrån att personal på förskolan har observerat situationer, reflekterat och sedan talar tillsammans med kollegor för att utveckla verksamheten och mötet med barnen. En annan tolkning som görs är att förskollärarna i studien uppfattar deras verksamhet som bra organiserad, med hjälp av chefen och kompetent personal som styr upp tiden för samtal kring verksamheten och varje barn.

4.4 Dokumentation

Något som nämns i arbetet med att möta alla barn är ett medvetet arbete med pedagogisk dokumentation där pedagogerna observerar, dokumenterar och fångar upp barnens kunskaper. Ett exempel som framkommer är att det på arbetsplatsen finns en pärm till varje barn där dokumentationen sätts in så att det blir tillgängligt och synligt. Pärmerna innehåller

dokumentation om just det individuella barnets lärande och synligheter. Det framgår även i studien att förskollärare är mindre nöjda med hur de arbetar med mötet av barnen då det finns alldeles för lite tid och känslan att inte hinna med är stor. Detta försöker dem bättra på genom att dokumentera och reflektera situationer ur vardagen på förskolan.

Väldigt medvetet arbetslag som är noggranna att möta varje barn. Reflekteras vid planering, pedagogisk dokumentation och i vardagen.

Vi observerar, dokumenterar och fångar upp barns kunskaper och sätter dokumentationen i barnens pärm!

Analys

Sammanfattning som görs utifrån den här kategorin är att pedagogisk dokumentation är en metod förskolorna kan använda sig av för att se varje barn och deras lärande. Genom att barnens lärande synliggörs genom bilder och annan dokumentation där de sätts in i pärmar, så kan barnen själva titta på detta. På så sätt tolkar vi att respondenterna menar att barnen känner sig sedda och upplever att de gått igenom något som är betydelsefullt, barnen kan även titta i varandras pärmar.

4.5 Förhållningssätt

I svaren framgår att förskollärarna pratar mycket i arbetslaget kring varje enskilt barn och hur de ska möta individen. Det diskuteras kring hur de ska förhålla sig till varje barn för bäst utveckling. Bemötandet av barnen är viktigt för samtliga förskollärare, bland annat att barnet ska bli bemött av den vuxne som den vuxne själv vill bli bemött. Barnet ska bli sedd med positiva ögon och av respekt, det positiva finns i barnet och det ska letas upp samt spinnas vidare på.

Medvetenheten kring sitt förhållningssätt är något som önskas utvecklas, bland annat hur personalen agerar i olika situationer. Det nämns också att den gemensamma synen är viktig, att de har ett gemensamt förhållningssätt i barngruppen och att det höjer kvaliteten i arbetet att möta alla barn. Ordet delaktighet var viktigt framgick det i svaren och just det ordet leder till många diskussioner kring hur de ska fortsätta arbetet med att bemöta barnen i arbetslaget.

Många år av erfarenhet, utbildning och chefer ger barnen goda förutsättningar för ett möte, men det blir svårare under perioder då belastningen är för hög.

Jag går in för att lära känna varje barn. Det gör jag genom mycket samtal, ögonkontakt, bekräftelse och vara med i leken och bli en ”intressant” vuxen. Det är viktigt att se barnet med positiva ögon.

Vi samtalar ofta om barnen på planeringen. Hur kan vi möta detta barnet? Vi reflekterar kring vad barnen behöver och hur vi kan gå tillväga. Viktigt med en gemensam syn.

Analys

Analysen vi gör utifrån vad denna kategori handlar om är att respondenternas uppfattning kring mötet med varje barn är att ett gemensamt förhållningssätt bland personalen är viktigt. Detta gemensamma förhållningssätt kan göras synligt i diskussioner kring hur de ska möta barnen och på vilket sätt. Bland annat kan det vara i hur de ska göra varje barn delaktigt i verksamheten, exempelvis genom ett positivt möte där den vuxne ser på barnet precis som personen själv vill bli sedd. Vi tolkar att de ser uppdraget att möta alla barn som viktigt, men även att det är svårt i och med de stora barngrupperna och för lite tid för samtal med varje barn.

4.6 Utveckling för barnet

I studien talar förskollärare om att de möter barnet efter vad det bär med sig av sina tidigare erfarenheter. Individen möts så att utmaningen blir individuell och inte efter vilken ålder barnet har. Uppfattningen av uttrycket ”att möta alla barn” menas med att barnen möts efter den individ dem är och att personal som arbetar i förskolan lär känna alla barn för den person han eller hon är. De menar att barnet ska mötas för den person de är och efter vad det behöver för att utmanas vidare i sin utveckling. Barnet ska få ett positivt bemötande då det kan göra mycket för utvecklingen. Det talas också om att barnens bemötande gentemot varandra är viktigt, och att mycket positivt kan ske i mötet med varandra. Det visas i svaren att barnen ska utmanas i sin kommunikativa utveckling så att mötet blir lättare, detta i samarbete med föräldrar. Det önskas att få ett bättre möte mellan barnen och pedagogen i ett skapanderum där fantasin är delaktig.

Vår huvudsakliga uppgift är att skapa mötesplatser och miljöer där barnen kan mötas och bli mötta på ett utmanande sätt.

Att verkligen lära känna alla barn som den hon/han är, för att veta vad barnet behöver för att utvecklas.

Analys

Utifrån resultatet kan en sammanfattning dras att när ett möte sker med det individuella barnet är det efter vad barnet bär med sig från tidigare i sina erfarenheter och utveckling. Då pedagogerna känner barnet kan de lättare anpassa verksamheten och utmana varje barn. Förklaring som görs är att respondenterna önskar ett samarbete med föräldrar genom kommunikation mellan pedagog, förälder och barn. Ett genomgående mönster ser vi alltså som att ett möte kan ske mellan alla människor som har med verksamheten att göra, vare sig det är pedagog och barn, förälder och barn eller barn i samtal med andra barn.

4.7 Relation

Något annat som nämns i svaren är hur viktigt den dagliga kontakten är och relationen till barnet. Bland annat att personalen pratar med varje individ dagligen och på så sätt gå in för att lära känna barnet. Exempel på hur de gör detta är att förskolläraren samtalar, ger barnet ögonkontakt, bekräftelse och blir en intressant vuxen genom att titta på barnet med positiva ögon. Det sker då lättare ett samspel, och då den vuxne lärt känna barnet är det lättare att se vad som behövs för dess utveckling och bemötandet på så vis. Ett annat exempel som nämns är emotionell närvaro samt lekfullhet med barnet, då skapas kontakt. Det talas mycket om att skapa en relation till varje barn. De menar att relationer behövs byggas upp för att kunna möta barnet på det bästa sättet på förskolan.

Skapa en bra relation med det enskilda barnet. Vara lyhörd när barnen vill berätta något, lyssna på de enskilda barnen och ha tid för samtal.

Bygga upp en relation med barnet och se individen för att sedan kunna möta den på bästa sättet i förskolan.

Analys

Utifrån ovanstående kategori drar vi en slutsats kring att förskollärarna uppfattar att ett bra arbetssätt för att möta barnen är att skapa en relation till varje barn. Det nämns flera olika exempel på hur detta kan göras, bland annat att se på barnen genom positiva ögon, ha en emotionell närvaro samt vara lekfull. Olika sätt att skapa en relation till det enskilda barnet tolkar vi som att förskollärarna vill vara närvarande och lyhörda för barnens kommunikation.

5 DISKUSSION

5.1 Diskussion av syfte och frågeställning

Vårt syfte med studien har varit att undersöka hur förskollärare ser på sitt uppdrag att möta alla barn, hur de gör för att fullfölja detta och hur de önskar att de skulle kunna göra. Med stöd från läroplanen för förskolan (Skolverket, 2010) som stärker att pedagoger i förskolan ska se barnen som individer och anpassa verksamheten därefter, samt tillgodose varje barn enskilda behov ville vi undersöka vidare i det. Det vi ville undersöka vidare är hur förskollärare i förskolan bör arbeta för att följa det som vi ser som ett uppdrag, att möta alla barn.

Utifrån våra undersökningssvar vi fick in nämndes det att förskollärarna tyckte att det var ett svårt men viktigt ämne och att det är värt att reflekteras kring både individuellt såsom i arbetslaget. Det framkom exempel ur respondenternas svar på hur de arbetar i dagsläget, samt även hur de önskar att utveckla sitt arbete med mötet av varje barn. Till en början hade vi enbart som syfte att undersöka hur förskollärare arbetar för att möta varje barn, då vi fann metoder intressanta. Under uppsatsens gång blev det mer intressant att forska i förskollärares uppfattningar kring uppdraget istället, då det kändes mer viktigt att ta in deras tankar och uppfattningar snarare än idéer.

5.2 Resultatdiskussion

5.2.1 Smågrupper

I resultatet ges det tydliga indikationer på att respondenterna anser att arbeta i mindre grupper är näst intill en förutsättning för att möta alla barn. Både Kihlström (1998) och Johansson (2005) påtalar tidsbrist i förskolan och för stora barngrupper som även Palla (2011) nämner. Respondenterna berättar att de ofta delar in barnen i mindre grupper för att kunna möta alla barn vilket kan tolkas som ett sätt att arbeta med stora barngrupper, att dela in barnen i mindre grupper för att enklare se alla barn. Våra respondenter nämner precis som Johansson (2005) att det ger bättre förutsättningar att dela in barngruppen i mindre grupper för att pedagog och barn ska kunna kommunicera så bra som möjligt, detta var något som respondenterna uppfattar som viktigt i mötet med alla barn. Vi menar att kommunikation är en viktig bit för att pedagoger ska klara av uppdraget att möta alla, finns det ingen kommunikation mellan

barn och pedagog blir det svårt se och möta barnet i det som de behöver. Det finns många olika sätt att kommunicera på och vi menar att det är nödvändigt att hitta ett sätt att kommunicera med alla barn så att det passar varje enskild individ. Ett barn kanske kommunicerar bäst via tal och en annan bäst via bilder.

Enligt Williams & Pramling Samuelsson (2000) krävs det mycket reflektion och tänkande när barn ska delas in i mindre grupper för att det ska bli bra bland annat ökar nivågruppering oftast skillnaderna mellan barn. Respondenterna i vår studie har inte nämnt hur de väljer att dela in de mindre grupperna de gärna arbetar med. Det krävs en tanke bakom hur smågrupper delas in för att det ska bli så bra som möjligt för alla och för att pedagogen ska kunna möta alla barn i gruppen. Enligt oss är det viktigt att inte oreflekterat sätta samman barn i olika grupper. För att det ska bli bra för alla barn och för att förskollärare ska klara av att möta alla barn krävs en genomtänkt uppdelning.

5.2.2 Barns behov

Respondenterna nämner att de ofta pratar tillsammans i arbetslaget kring barnens olika behov och vad de kan göra för att tillgodose dessa behov. Kihlström (1998) talar om att varje enskilt barn har rätt att utvecklas enligt sina egna förutsättningar. Även Johansson (2005) är inne på detta spår och talar om att barn ska mötas helt individuellt efter sina egna förutsättningar. Likaså Palla (2009) benämner att förskolepersonalen ska vara beredd på att anpassa verksamheten till alla. Enligt oss är detta något som är svårt att uppnå men det ska göras, alla barn ska mötas och känna sig sedda. Det är ett svårt uppdrag men vi menar även att detta är vårt viktigaste uppdrag i förskolan och dess verksamhet. Det finns inte endast ett sätt att möta alla barn utan vi måste se till varje individ och dennes behov. Precis som nämnts i våra respondenters svar är reflektion i arbetslaget nödvändigt för att möta alla barn och allas olika behov.

Dock menar Palla (2011) att det är förskolans svåraste men även största uppdrag att möta barns olikheter och anpassa verksamheten till alla barn, även Persson (2008) tar upp detta. Det är alltså inget lätt uppdrag och det krävs mycket reflektion och arbete i arbetslagen för att klara av detta. Frågan är om det finns tillräckligt med tid för att hinna reflektera så mycket som behövs kring detta uppdrag då Johansson (2005) pratar om tidsbrist i förskolan. Vår fundering är varför det ses så negativt istället för att ta tillvara på den tid som finns. Att lägga

energi och tid på att fundera kring att det är för lite tid tar tid som istället skulle kunna läggas på barnen och att möta dem. En lösning på att det påstås vara för stora barngrupper kan lösas med att dela in barnen i mindre grupper, vilket var förslag som framkom ur våra respondenters svar.

I vårt resultat fick vi fram att förskollärare väljer att använda sig utav en specialpedagog när de känner att de inte räcker till. Specialpedagogen kan vara till hjälp men vi menar att det då är av vikt att specialpedagogen hjälper och ger tips på hur förskolläraren ska arbeta tillsammans med barnet istället för att specialpedagogen går in och tar över arbetet med barnet. Troligtvis har ofta pedagogen svaret på vad som kan göras om vägledning fram till det sker. Palla (2009) ställer sig frågan om det är pedagogisk kompetens eller specialpedagogisk kompetens som behövs i verksamheten med mötet av alla barn. I Läroplanen för förskolan (Skolverket 2010) skrivs det att förskolan ska se till att alla barn får sina olika behov tillgodosedda och att hänsyn ska tas till barns olika förutsättningar. Det som står i vår läroplan är det vi ska följa, alltså ska vi klara av det. En god pedagogisk kompetens är nyckeln för att klara av att möta alla barn. En god pedagogisk kompetens är enligt oss svårt att definiera men det handlar om att ha ett bra förhållningssätt som gör att du kan möta alla olika barn och deras intresse. Vi är på förskolan för barnens skull och ska göra det bästa för dem under den tid de är på förskolan.

Bergström (2001) gör en beskrivning om begreppet Human Dynamics där det påtalas att en människa är mer dominerad av en av principerna i sin personlighet. Det är en hjälp att ha det i sitt tankesätt när man ska förstå och möta barn med olika behov. Respondenterna berättar att de arbetar med att möta alla olika barn så gott som det går. Human Dynamics är ett intressant tankesätt som förskollärare kan ha nytta av i sitt arbete med att försöka förstå och möta olika barn.

5.2.3 Reflektion som arbetsmetod

I våra respondenters svar var det tydligt att de reflekterar över att möta alla barn och att de ansåg att reflektionen är en nyckel för att kunna möta alla barn. Williams & Pramling Samuelsson (2000) menar att reflektion kring sitt egna förhållningssätt är en förutsättning för att kunna samspela med alla. Vårt resultat visar att det framförallt är reflektion i arbetslaget som sker på speciella tillfällen. En fråga vi ställer oss då är finns det någon egen reflektionstid

för pedagogerna. Egen reflektionstid kan anses som viktigt för att själv reflektera över det egna förhållningsättet. När en reflektion över sitt eget förhållningssätt gjorts kan det till exempel tas upp i arbetslaget och diskuteras vidare. Dela med sig av sina egna reflektioner för att sedan tillsammans kunna hitta strategier och former att arbeta gemensamt med.

Respondenterna nämner att de tillsammans tar upp funderingar kring varje barn och hur de ska mötas. Detta påpekar Palla (2009) då hon menar att det är av betydelse att alltid i arbetslaget reflektera så att en gemensam kompetens skapas för att möta alla barn på förskolan. Att tillsammans i arbetslaget hitta en strategi att arbeta efter med mötet av varje barn kan vara en trygghet och något som öppnar upp ens ögon och det är en bra start. Ett ständigt tänkande och reflekterande kring att vi ska möta alla barn på förskolan är viktigt eftersom uppdraget då hela tiden hålls vid liv och inte glöms bort.

5.2.4 Dokumentation

Palla (2011) nämner att dokumentation som på senare år betonats som viktigt för barns utveckling är anpassade för individen då pedagoger i förskolan kan synliggöra det enskilda barnets lärande och utveckla eventuella andra metoder. Detta var även något som våra respondenter utgav sig för att arbeta med. De menade att de arbetade med pedagogisk dokumentation för att synliggöra barns lärande. För oss är endast dokumentation något som bevisas utan att reflekteras över vidare, medan pedagogisk dokumentation ser vi som dokumentering som samtalsas om tillsammans med barnen. Att detta skulle vara en metod att arbeta med för att möta alla barn är vi överens om, då individen får syn på sig själv i en lärandeprocess i något meningsfullt.

Lenz Taguchi (2000) menar att dokumentation är något som kan hjälpa pedagoger att få upp ögonen, tänka nytt och synliggöra barns lärande. Enligt oss kan synliggörandet av barns lärande vara ett sätt att möta alla barn. Att kunna samtala med barnet och visa en dokumentation på vad just det enskilda barnet har gjort kan vara givande och meningsfullt för det enskilda barnet. Vi menar också att det är viktigt att veta varför man gör dokumentationen, vad dokumentationen är till för. Beroende på vad som ska fås ut av dokumentationen måste den göras på olika sätt. Vi menar att en bild på vad barnet gör i en viss aktivitet kan vara användbart i mötet med barnet.

5.2.5 Förhållningssätt

Det nämns bland respondenterna att deras förskolechef ser kvalitet hos pedagogerna i förskolan i och med att de har olika kompetenser som lyfts, alla har olika styrkor och det är viktiga att lyfta. Palla (2011) menar att när personal lyfter fram och synliggör varandras kompetenser och skapar sig en gemensam kompetens så bidrar det till ett möte med barnen på förskolan. Med ett gemensamt och tydligt arbetssätt i arbetet med att möta alla barn blir det tydligt för alla pedagoger och det blir lättare att arbeta med det när man har något att luta sig emot menar vi. Vi ser precis som ovanstående att det blir högre kvalitet i verksamheten med olika kompetenser som kan bidra till att redogöra för metoder i mötet med barnen. Olika kompetenser kan tas vara på i och med att det enskilda barnet kan behöva eller vilja bli mötta på olika sätt av olika pedagoger.

I vårt resultat framgick det att det diskuteras mycket i arbetslagen kring hur de ska förhålla sig till varje individ för bästa möjliga utveckling. Önskvärt att utveckla var just sitt eget förhållningssätt bland barnen samt att utveckla ett gemensamt förhållningssätt bland personalen. För att koppla samman detta nämner Bertolani & Andersson (1998) att barnet får som mest stimulans av ett pedagogiskt förhållningssätt då dess intressen upptäcks och väcks till något meningsfullt. Barnet är huvudperson i det egna lärandet och behöver bli bekräftat i vad det är, gör och blir. (Bertolani & Andersson, 1998). Vi anser att det är positivt med ett gemensamt förhållningssätt i personalen då det behövs lika värderingar för en bra verksamhet för barnet. Att individen är fokus i sitt lärande och behöver bekräftelse för att växa är även något som faller in på vårt sätt att se på saken. Ett möte med det enskilda barnet sker när personalen förhåller sig pedagogiskt till barnet och möter det med positiva ögon, som även framkom ur intervjuerna.

5.2.6 Utveckling för barnet

När en pedagog möter ett barn är det helt utifrån barnets tidigare erfarenheter. Att möta ett barn betyder enligt våra respondenter att barnet är sin egen individ som pedagoger ska lära känna utifrån det, och utmaningen ska ske individuellt för varje barn. Kihlström (1998) nämner att under mitten av 1900-talet ansåg en aktuell förskollärare att uppmärksamheten skulle vara inriktad på det individuella barnet. Palla (2009) anser att verksamheten ska anpassas efter alla barn, och vara föränderlig utifrån det individuella barnet vid olika tillfällen.

Våra tankar kring det här är att barnets utveckling sker bäst då pedagoger möter barnet för den det är.

Några förslag vi fått från våra respondenter angående mötet av barnet är att se med positiva ögon, ha en emotionell kontakt och att vara lekfull. Det framkom också i våra svar att förskollärare tycker det är svårt att möta alla barn, dels på grund av tidsbrist och för stora barngrupper, något som även Hindberg (2001) nämner. Vi känner att det är synd att tänka negativt kring att förskollärare ska möta alla barn, då det står i Läroplanen för förskolan (Skolverket, 2010) att förskollärare ska engagera sig i det enskilda barnet samt att barnet ska mötas av en vuxen som ser dess möjligheter. Att det råder tidsbrist är dock inget vi tvivlar på, men inspiration kan tas i att se med positiva ögon i hela verksamheten. Vi måste kunna se bort från att barngrupperna är alltför stora för barnens skull. Läget är som det är och vi måste göra det bästa vi kan utifrån det och inte bara klaga på att vi är för lite personal. Planering är viktig, det ska finnas tid att diskutera kring varje barn.

5.2.7 Relation

Johansson (2005) nämner att samtal är viktigt mellan barn och vuxna i förskolan. Det gäller både att den vuxne tar vara på tillfällena som ges för samtal, samt svarar på och uppmärksammar de gånger barnet tar initiativ till samtal. Förskollärarna i vår undersökning ger exempel på hur personal i förskolan kan gå tillväga för att möta barnet. Dessa exempel är bland annat att ge barnet ögonkontakt, samtala med barnet samt lära känna den enskilde individen. En relation till barnet menar de är viktigt för att kunna möta det, och vi instämmer att det har stor betydelse.

Kihlström (1998) tar upp att det är viktigt att avsätta tid för det enskilda barnet och ha kontakt med det individuella barnet på förskolan, då det är något som måste hinnas med. Det nämns i några intervju svar att tiden är knapp för huruvida de ska hinna med det enskilda barnet eller inte, medan det även nämns att det har bra organisation i arbetslaget för att strukturera upp möten med barnet. Vi anser i relation till detta att förskollärare bör ta sig tid till att möta individerna, allra helst för att det enskilda barnet ska få en så god utveckling som möjligt. Läroplanen för förskolan (Skolverket, 2010) stärker även det genom att det står att det enskilda barnets utveckling och förutsättningar ska prägla verksamheten.

5.3 Avslutande reflektion

Det vi har kommit fram till efter vår diskussion är att många förskollärare har uppfattningen att det finns för lite tid och för stora barngrupper för att klara av att möta alla barn alltid. Det har nämnts under resultat och diskussion huruvida förskollärarna vill tillgodose barns olika behov i och med att alla människor har behov som är olika. Vi anser att en förskollärares uppdrag är att skapa en verksamhet där alla barn möts och blir sedda utifrån den person de är. I våra respondenters svar visade det sig att de lägger tid på att fundera på hur de ska klara av att möta alla barn, detta ser vi som positivt eftersom det då visar att de är villiga att utveckla sig själva för barnens bästa. I läroplanen för förskolan (Skolverket, 2010) står det att verksamheten ska anpassas till barn som vistas i förskolan samt att verksamheten är föränderlig.

Det var intressant att få så många tankar om det hela, och det har gett oss en intressant inblick i framtidens verksamhet. Det har även gett oss tankar kring att se vårt eget förhållningssätt i framtiden och alltid vilja ha kollegors stöd för att utveckla sitt arbete för barnets bästa. Vi hoppas nu att denna uppsats kan inspirera andra som finner detta ämne intressant och vi tipsar även fler skribenter om att undersöka liknande ämnen då det är aktuellt och relevant för alla som arbetar i en förskola.

5.4 Metoddiskussion

Under arbetet med vår studie kan vi se både för- och nackdelar med metoden som använts. Vår valda metod var att skicka ut frågeformulär via e-post till våra respondenter. Som vi nämnt tidigare är vi medvetna om riskerna som medföljer med denna metod. Denscombe (2009) tar upp att sanningshalten inte går att kontrollera och det är vi medvetna om, men vi anser att det inte heller skulle vara möjligt att kontrollera sanningshalten vid personliga intervjuer. Denscombe (2009) menar även att svaren kan bli ofullständigt ifyllda och kvaliteten går inte att förutspå. I vårt informationsbrev till respondenterna meddelades att vår önskan var att de skulle ge så utförliga svar som möjligt. Svaren vi fick in är vi nöjda med. Allra först skickade vi ut förfrågan till åtta personer om de ville medverka och alla svarade ja, sedan skickade vi ut förfrågan till ytterligare två personer som också valde att tacka ja. Vi skickade ut frågeformulär till sammalagt tio personer och fick tillbaka svar från åtta av dem, vi är relativt nöjda med svarsfrekvensen men det är alltid en risk att vissa respondenter faller

bort vid denna typ av metod. Ahrne & Svensson (2011) menar att det kan vara risk att mailet till respondenterna kommer bort och att det är en fara vid Internetbaserade intervjuer. De två respondenter vi inte fått svar ifrån har vi skickat påminnelsemail till men inte fått något svar ifrån dem då heller. Vi kan inte svara på vad som har hänt eller varför vi inte fått tillbaka dessa två svar.

Det vi känner att vi inte är nöjda med i vår studie är de två svar vi inte fick in från respondenterna som föll bort. Detta är dock något som vi får räkna med i och med vår valda metod. I det stora hela är vi nöjda med vår metod och hur vi har valt att ta oss an den, enligt oss fick vi ut mycket information om respondenternas tankar och uppfattningar kring uppdraget att möta alla barn.

6 SAMMANFATTNING

I bakgrunden beskrivs valet av ämne, varför det valdes och varför det är intressant för oss. I syftet beskriver vi varför just vårt valda ämne ska undersökas, vilket är att vi vill få förskollärares syn på deras uppdrag att möta alla barn. Vi presenterar relevant litteratur till vårt ämne under forskningsbakgrunden där vi funnit intressanta tips på hur pedagoger kan möta barn i förskolan, samt betydelsen av att möta dem.

Under den empiriska studien beskriver vi hur vi har valt att arbeta med vårt syfte och vår frågeställning, hur vi har utfört undersökningen i uppsatsen. Vår valda metod är en kvalitativ metod där vi undersöker genom frågeformulär som skickas ut och utförs via e-post. Riskerna med val av metod har funnits i bakgrunden hos oss hela tiden och två av våra respondenters svar tappades bort under vägens gång genom undersökningsdelen. Vi hade dock fortfarande gott självförtroende angående vår valda metod efter detta och skickade ut förfrågan till ett par till, som ställde upp på att bli våra respondenter.

Vi sammanställde våra respondenters svar genom vad Dahlgren & Johansson (2009) nämner angående de sju stegen för att utföra en fenomenografisk dataanalys. Då vi hade kategoriserat och sammanställt relevanta svar var det dags att analysera kategorierna, en efter en. Detta gjordes och vi vann några nya insikter som vidare presenterades i diskussionen.

Vårt syfte och metod diskuterades där vi anser att vårt val av metod och inspiration ur teoretisk ansats var som mest relevant för undersökningen i koppling till syftet. Syftet var att undersöka förskollärares syn på mötet med alla barn, deras arbete med detta samt hur de vill arbeta med uppdraget. Metoden var en kvalitativ undersökning där vi söker respondenternas uppfattningar, som även passar med den fenomenografiska ansatsen där uppfattningar är centralt.

Ur resultatdiskussionen har våra nyvunna insikter blivit att det är ett utmärkt sätt att dela in barnen i mindre grupper för att lättare möta alla. Det har även visat sig finnas risker med detta då grupperna noga måste delas in för att det ska bli så bra som möjligt för barnen i grupperna. Något mer som framgick ur respondenternas svar var att ett möte med barnet enligt dem betyder att anpassa verksamheten efter varje barns behov, och det ser vi inte som något lätt att

göra med så många individer. Det handlar framför allt om att reflektera kring sitt eget sätt att arbeta samt som arbetslag. Förhållningssättet blir även viktigt att fundera kring för att ge barnet så bra förutsättningar som möjligt för att bli mött. Ett sätt att arbeta med att möta alla barn är att skapa en relation till dessa, genom ögonkontakt, samtal och närhet. Annat som gör att barnet känner sig sedd kan vara pedagogisk dokumentation där varje barn har möjlighet att se sin egen utveckling och att den är betydelsefull för sig själv och andra. Det har även nämnts att det finns för lite tid i dagens verksamheter för att kunna möta alla, men att det gäller att se bortom tidsbristen och fokusera på att se allt med positiva ögon. Det gäller att göra vad som går för att möta barnen, för de har rätt till att känna sig sedda som individer i förskolan.

Kort och gott – relationer till varje barn, reflektion över verksamheten, se och utveckla sitt eget förhållningssätt, hitta nya arbetssätt, se barnen som individer och vara beredd att hela tiden utveckla verksamheten. De ovan nämnda är byggstenar för en förskoleverksamhet där varje barn känner sig sett blir centralt samt för en trivsamt arbetsplats där glada pedagoger möter barnen om dagarna.

REFERENSLISTA

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. 1. uppl. Malmö: Liber

Barnomsorg och skolakommittén (1997). *Att erövra omvärlden: förslag till läroplan för förskolan : slutbetänkande*. Stockholm: Fritze

Tillgänglig på Internet: <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/25224> [Hämtad 2013-12-19]

Bergström, Berit (2001). *Alla barn har särskilda behov*. Hässelby: Runa

Bergström, Lena (2005) kap 2: "Lärare och barn i lärande möten på förskolan" i Sträng, Monica H. (red.) (2005) *Samspel för lärande: didaktiskt redskap för professionella lärare*. Lund: Studentlitteratur

Bertolani, Pier-Giorgio & Andersson, Tomas (1998). *Att möta ett barn: ett barnorienterat förhållningssätt från ideologi till metod*. Stockholm: Gothia

Bjurwill, Christer (2001), *A, B, C och D: Vägledning för studenter som skriver akademiska uppsatser*. Lund: Studentlitteratur

Dean, Joan (2006). *Meeting the learning needs of all children: personalised learning in the primary school*. London: Routledge

Denscombe, Martyn (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

Dahlgren, Lars Owe & Johansson, Kristina (2009). *Kap 6 Fenomenografi*. I Fejes, Andreas & Thornberg, Robert (red.) (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. 1. uppl. Stockholm: Liber
Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. (2002). Stockholm: Vetenskapsrådet

Tillgänglig på Internet: http://www.cm.se/webbshop_vr/pdf/etikreglerhs.pdf [Hämtad 2013-11-10]

Gren, J. & Nordin, A. (2007), *Etik i pedagogiskt vardagsarbete*. 3 uppl. Stockholm: Liber.

Haug, Peder, Egelund, Niels & Persson, Bengt (2006), *Inkluderande pedagogik i skandinaviskt perspektiv*. Stockholm: Liber.

Hindberg, Barbro (2001), *När omsorgen sviktar: Om barns utsatthet och samhällets ansvar*. 2 uppl. Stockholm: Rädda barnen.

Johansson, Eva (2005). *Möten för lärande [Elektronisk resurs] : pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan*. [Ny utg.] Stockholm: Myndigheten för skolutveckling

Kihlström, Sonja (1998). *Förskollärare: om yrkets pedagogiska innehåll*. Lund: Studentlitteratur

Kommittén mot barnmisshandel (2001). *Barnmisshandel: att förebygga och åtgärda : slutbetänkande*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer

Tillgänglig på Internet: http://social.regeringen.se/propositionermm/sou/pdf/sou2001_72
[Hämtad 2014-01-28]

Krokmark, Tomas (2007). Fenomenografisk didaktik: En möjlighet. *Didaktisk Tidskrift*. 17:12

Larsson, Staffan (1986). *Kvalitativ analys: exemplet fenomenografi*. Lund: Studentlitteratur

Lenz Taguchi, Hillevi (2000). *Emancipation och motstånd: dokumentation och kooperativa läroprocesser i förskolan*. Diss. Stockholm : Univ., 2001

Tillgänglig på Internet: <http://www.suforlag.se/1100/1100.asp?id=475> [Hämtad 2013-12-27]

Litty, C. G., Hatch, J. A. (2006). *Hurry up and wait: Rethinking special education identification in kindergarten*. *Early Childhood Education Journal*, 33 (4), 203-208.

Marton, Ference (1981) Phenomenography — Describing conceptions of the world around us. *Instructional science*. Juli 1981, Volym 10: 2, s.177-200

Tillgänglig: http://www.ida.liu.se/divisions/hcs/seminars/cogsciseminars/Papers/marton_-_phenomenography.pdf [Hämtad 2013-12-29]

Månsson, Annika (1996). *Möte med flickor och pojkar: bekräftande interaktionsmönster på förskola i ett genusperspektiv*. Malmö: Institutionen för pedagogik och specialmetodik, Lärarhögskolan

Norell Beach, Annie (1995). *Mångfald och medkänsla i förskolan*. 1. uppl. Stockholm: Rädda barnen

Palla, Linda (2009). *En förskola för alla: tre artiklar om förskola och (special)pedagogik*. Artikel 1: "En förskola för alla: Ett uppdrag för specialpedagogen – eller?" Kristianstad: Kunskapsgruppen för specialpedagogik, Sektionen för lärarutbildning, Högskolan Kristianstad

Palla, Linda (2011), *Med blicken på barnet: Om olikheter inom förskolans diskursiva praktik*. Malmö: Studies in Educational Science No. 63.

Persson, Bengt (2008), *Elevers olikheter och specialpedagogisk kunskap*. 2 uppl. Stockholm: Liber.

Salamancadeklarationen och Salamanca +10. (2006). [Stockholm]: Svenska Uneskorådet
Tillgänglig på Internet: <http://web.archive.org/web/20070629185651/http://www.unesco-sweden.org/informationmaterial/pdf/Salamanca%2007.pdf> [Hämtad 2013-11-07]

Skolverket (2010), *Läroplan för förskolan Lpfö 98: reviderad 2010*. Stockholm: Skolverket.

Sverige (2013). *Skollagen (2010:800): med Lagen om införande av skollagen (2010:801)*. 3., [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik

Tillgänglig på: <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20100801.htm> [Hämtad 2013-12-19]

Vallberg Roth, Ann-Christine (2011). *De yngre barnens läroplanshistoria: från 1800-talets mitt till idag*. 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Williams, Pia & Pramling Samuelsson, Ingrid (2000). Barns olikheter - en pedagogisk utmaning. *Pedagogisk Forskning i Sverige*. 5:4, s. 284-306

BILAGA 1

Hej!

Nu har vi formulerat frågor som vi vill att ni ska svara på. Vår uppsats kommer handla om hur förskollärare arbetar med att möta alla barn. Våra frågor kommer därmed kretsa kring detta ämne. Vi vill att vår uppsats ska vara en reflekterande uppsats som pedagoger i förskolan ska kunna ha nytta av i sitt arbete med att möta alla barn.

Vår uppsats ska inte vara bedömande, vi kommer alltså inte att bedöma er och era svar. Era namn eller vilken förskola ni arbetar på kommer INTE att synas på något sätt i vår uppsats. Ni har rätt till att avbryta deltagandet i studien om ni känner att ni inte längre vill delta i den.

Vi önskar att ni sänder tillbaka era svar till oss senast fredagen 20/11. Känner ni att ni inte hinner med det vill vi att ni meddelar oss när ni kan vara klara med svaren. Det skulle vara betydelsefullt för oss att ni ger så utförliga svar som möjligt, det underlättar vårt arbete.

Har ni några frågor får givetvis höra av er till någon utav oss. Frågeformuläret kommer som en bilaga i detta mail och era svar vill vi ha i denna bilaga.

Vi är väldigt tacksamma för att ni vill ställa upp och delta i vår undersökning.

Tack på förhand!

Mvh

Emma Jansson, telefonnummer: ***** & Josefine Henell,
telefonnummer: *****

BILAGA 2

Intervjufrågor

1. Beskriv din uppfattning av formuleringen ”att möta alla barn”.
2. Vilka förutsättningar har du/ni för att möta alla barn?
3. Är uppdraget att möta alla barn något ni reflekterar över i arbetslaget?
4. Berätta på vilket sätt du arbetar enskilt med att möta alla barn?
5. Berätta på vilket sätt ni i arbetslaget arbetar med att möta alla barn?
6. På vilket sätt vill du arbeta med uppdraget att möta alla barn?
7. Du får nu möjlighet att berätta mer om dina tankar kring ämnet.